

Радянський ШЕДАГОГ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФСПІЛКОВИХ КОМІТЕТІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ ІМ'Я В. СТЕФАНІКА

Газета заснована 30 вересня 1988 року.

26 ВЕРЕСНЯ 1989 р.

№ 29 (41)

Зустріч

3

революціонеркою

Днями на фізико-математичному факультеті відбулася зустріч з ветераном партії, колишнім членом КПЗУ Оленою Якимівною Синюк. Революціонерка щедро ділилася спогадами про події історичного вересня 1939 року, розповіла про свою непросту діяльність у лавах комуністів Західної України, відповіла на запитання, що хвилювали присутніх.

Після цієї зустрічі наш кореспондент взяв інтерв'ю в Олену Якимівну, яке ви, шановні читачі, можете прочитати на 2-й сторінці цього номера.

■ НОВІ ЗАКОНОПРОЕКТИ: ДУМКИ І СУДЖЕННЯ

Наша мова — не Попелюшка

Уважно вивчивши проект закону «Про мови в УРСР», ми дійшли висновку, що його положення є ще не-смисливим кроком до реабілітації української мови. В існуючому варіанті він не стане остаточною перешкодою тим людям, які зневажливо ставляться до мови корінного народу, не бажаючи її знати і належно ставитись до української культури.

Закон про мови повинен дати повне право людині вивчати рідну мову (людині будь-якої національності), але разом з тим на території Української РСР він має зобов'язати не вивчати, а вивчити українську мову всіх, хто проживає на території України.

Наша мова повинна бути господинею у своєму домі. Тому у громадянина республіки, крім священного обов'язку знати свою рідну мову, є обов'язок знати мову корінної нації, народу, серед якого живе. Російську мову слід знати для спілкування із народами інших республік федерації, і це є також життєво необхідно для всіх лю-

дей. Однак на Україні мовою міжнародного спілкування повинна бути державна українська мова. Це, на нашу думку, дійсно зміцнить її хиткі позиції. Адже, зрештою, інтернаціоналізм полягає не в «русифікації», не у злитті націй шляхом злиття мов, а у взаємній повазі до народів, їх мов, культур, і в першу чергу, до корінної нації, яка віками терпіла національний гніт.

Щодо труднощів із вивченням української мови неукраїнцями, то вони незначні в порівнянні з існуючими у союзних республіках, у яких мова корінної нації є мовою міжнародного спілкування.

Недопустимо, вважаємо, якесь звільнення від вивчення державної (української) мови людям, які проживають в УРСР. Державна мова (і тільки вона одна) повинна повною мірою функціонувати в усіх установах, навчальних закладах, підприємствах та інших сферах діяльності людей, що проживають в УРСР.

Закон про мови потрібно відразу ж по прийнятті привести до виконан-

ня. Для цього слід скоротити термін виконання його статей до мінімуму — 1—2 роки. Ця умова буде сприяти ефективному введенню закону в дію.

У зв'язку із вказаним вище вважаємо за потрібне записати в Законі:

1. Українська мова є єдиною мовою міжнародного спілкування людей, які проживають на території Української РСР.

2. Російська мова є мовою спілкування із представниками інших республік СРСР.

3. Службові особи та працівники державних установ зобов'язані досконало володіти державною мовою і тільки нею користуватися при виконанні своїх обов'язків.

Крім цього, гадаємо, слід виключити можливість звільнення громадян УРСР від вивчення державної мови і виключити із статей паралельне вживання російської мови як такої, яка не потребує захисту.

З. КИДРАЧУК.
Я. ПОЛЮК.

Студенти IV курсу відділу «Російська мова і література».

■ У ФОТООБ'ЄКТИВІ — ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

В іномовників зараз, як зрештою, і на всіх факультетах — гаряча пора. Багато що за літо забулось, а час не терпить, треба йти далі. Тому і працюють так зосереджено студенти групи АН-41 А на заняттях, які веде асистент кафедри англійської мови ФАІЗ МАНСУРОВИЧ НІЗАМУТ-ДІНОВ (фото внизу). А на знімку справа — Ленінський стипендіат, комсорг факультету ОКСАНА ТАРНОВСЬКА та її подруга, комсорг групи А-32 НАТАЛІЯ КОСТЮК.

Фото Боб'яка.

«...Виховувати любов до рідної мови — завдання батьків і вихователів у дошкільних закладах. Мені хочеться сказати їм: «Не обкрадайте своїх дітей».

О. СМІРНОВА.
Група ПД-27.

«Так, я погоджуюся з тим, що треба поважати українську мову. Але перш за все це потрібно робити самому українському народові. Мене дивує, що на східній Україні люди майже не знають, не володіють своєю рідною мовою. Тож спочатку треба їх цьому навчити, а не обурюватися, як дехто, що росіянин розмовляє своєю рідною мовою. Чому людина, що народилася в Сибіру, скажімо, і з якихось причин опинилася на Україні, повинна забути свою рідну мову? Цього ж не можна допустити! Так, вона повинна володіти мовою тієї республіки чи регіону, де проживає. Але якщо не володіє досконало, то для чого ж перекручувати, коли можна розмовляти російською. Мені здається, що знання української мови потрібно вимагати перш за все від самих українців, котрі народилися і виростили тут. Тим більше, що українцям ніхто ж не забороняв розмовляти рідною мовою!».

Г. ШИГАЄВА.
Група ПД-27.

«В Івано-Франківськ я приїхала з Вінничини. Мені відразу сподобалось, як

Рядки із студентських творів

тут розмовляють українською мовою. Ідеш по вулиці і долинає: «дякую», «прошу». Здавалося, звичні слова, але їх не почуєш у нас, на Вінничині... «Відмирає мова, відмирає українська пісня», — говорить моя бабуся. І вона по-своєму права. Тому нам, молодому поколінню, треба докласти максимум зусиль, щоб відродити нашу говірку, співучу мову. У проекті закону про мови є деякі пункти, незрозумілі для мене. Але я схвалюю його. Це перший крок до відродження».

Л. ПАНАДІЙ.
Група І—13.

«Ще в далекому минулому, в часи, коли Україна стогнала під владою панської Польщі, український народ зберіг і мову, і звичаї, і культуру. А тепер ми добровільно відмовляємося від них. Батьки не хочуть віддавати дітей в українські школи. Молоді люди, що тільки-но приїхали з села в місто, намагаються розмовляти російською мовою, а виходить суржик. Хіба можна допустити, щоб українська мова прийшла в занепад?.. Тому я повністю погоджуюся з проектом закону про мови. Треба,

щоб кожен українець знав свою мову, любив її».

В. ПОСЕСОР.
Група І—13.

«По телебаченню мені доводилося бачити багато передач про емігрантів, які виїхали в Канаду, США. На мою думку, вони заслуговують похвали. Чому? Та тому, що вони на далекій чужині зуміли зберегти мову, культуру українську. Вони зберегли те зерно, яке було посіяне в їх душі тут, на Україні, їхніми батьками».

О. КОДРЯ.
Група ПД-27.

«Я працювала в дитячому садку вихователем. І мені важко було слухати і сприймати мову, якою говорять окремі діти. Це просто якийсь суржик. З такими дітьми важко проводити заняття, потрібно постійно вести словникову роботу. Задумувалася, звідки це у малечі? Але так розмовляють їхні батьки, а діти наслідують дорослих...».

С. ЧАЙКА.
Група ПД-27.

«Так, основною мовою спілкування на Україні повинна бути українська. Але ні в якому разі не можна зневажливо ставитися до інших мов нашої багатонаціональної країни... Я думаю, що усі ми правильно зрозуміємо, оцінимо і втілимо в життя «Закон про мови в Українській РСР».

І. ТУРЧИНА.
Група ПД-27.

Цією публікацією ми розпочинаємо обговорення матеріалів вересневого Пленуму Центрального Комітету КПРС, що стосувався чи не найгострішого питання нашого життя на сучасному етапі — національних відносин у межах радянської федерації. Запрошуємо студентів, викладачів, усіх працівників вузу до виступів на сторінках нашої багатотиражної газети з приводу розвитку національної політики. Чекаємо ваших міркувань, прикладів з власного життя і досвіду, суджень про врегулювання міжнародних відносин.

Успіх — у єдності народів

Сьогодні в аудиторіях, кабінетах, на вулицях — скрізь можна почути розмову про Пленум ЦК КПРС, обговорення його матеріалів, в першу чергу, доповіді Генерального секретаря ЦК партії, Голови Верховної Ради СРСР М. С. Горбачова «Про національну політику партії в сучасних умовах». Наше партійне керівництво оцінює ситуацію в міжнародних відносинах (це видно з матеріалів Пленуму) як надто складну і загострену. Справді, кожного громадянина не можуть не тривожити події, що відбуваються в ряді регіонів, намагання екстремістів посіяти ворож-

нечу і недовір'я між народами. Не можна не бачити, що не зустрічаючи відсічі, вони намагаються обіграти тісні економічні і духовні контакти між республіками. А в ряді місць уже сталося найстрашніше — пролилася кров.

Цього, безперечно, не можна допустити надалі. Це добре розуміють здорові сили суспільства, які виступають за згуртування республік, недопущення у майбутньому національної ворожнечі. Скажімо, нещодавно у столиці нашої республіки пройшов загальнонаціональний мітинг «В інтернаціональній єдності і згуртованості — успіх пе-

ребудови». Люди вийшли на нього з численними закликами, транспарантами «Хай живе СРСР!», «Не дамо відступити від ленінських принципів соціалізму» тощо. Учасники мітингу, гадаю, висловили найсміливіше прагнення кожної радянської людини: сьогодні-

ні ми маємо бути єдині як ніколи. Це потрібно для того, щоб зберегти усе те, що заповіли нам попередні покоління, що створено багаторічною спільною працею.

На мою думку, вересневий Пленум ЦК КПРС має вирішальне значення, бо на ньому створені передумови для оздоровлення обстановки в країні, для дальшого розвитку радянської федерації в інтересах народів усіх республік. На це спрямована платформа партії з національного питання.

І. СЕМКІВ.
Цьогорічний випускник філологічного факультету педінституту.

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

— Олено Якимівно, сьогодні поширено кілька точок зору на вересневій події 1939 року. Цей день, 17 вересня, став днем возз'єднання українських земель в єдиній Українській Радянській державі. Є й протилежний погляд — польська окупація помінялась в перших роках на ще жорстокішу, сталінську. Що б ви сказали з цього приводу?

— Я ліпше розповім про той час, ту ситуацію, яка спостерігалась на західноукраїнських землях до 39-го року. А читач вже сам вирішить.

Як ми знаємо, з вини української буржуазії землі за рікою Збручем були окуповані панською Польщею. Режим Пилсудського недвозначно вів антиукраїнську політику. Наші землі були обмежені у всіх сферах громадського і суспільного життя. У польському уряді українців практично не було. До вищої освіти допускався лише якийсь відсоток корінного населення. Місцевий люд називали бидлом, хамами. Українську мову затискали.

Додамо до цього ще й надзвичайно сильний класовий гніт. В економічній системі Польщі Західній Україні була відведена роль колонії. В основному її використовували як сировинний придаток до Речі Посполитої: тут видобували сірку, нафту, рубали ліс тощо. Переробні та інші складні галузі розвивалися повільно. Орної землі було мало. Планувалося безробіття. Словом, люди жили впроголодь.

Зрозуміло, що українці боролися проти цього подвійного гніту. І важливу роль у цьому визвольному русі відіграла КПЗУ. — До речі, який статус на той час носила Комуністична партія Західної Ук-

Що приніс золотий вересень?

раїні!

— Вона була органічною частиною компартії Польщі. А вже КПП була інтернаціональною організацією. В її лавах, окрім поляків, боролись представники практично всіх народів, які проживали на території тодішньої Польської держави.

— Як ставилась КПП до можливого возз'єднання українських земель?

— Відразу скажу, що перш за все возз'єднання було бажанням для переважної більшості населення Прикарпаття. А вже відомо було про успіхи перших радянських п'ятирічок: Дніпрогес, Харківський тракторний. І головне ж, на тій Україні не було ні класового, ні національного гноблення.

Зрозуміло, що ці фактори враховували польські комуністи і абсолютно були згодні із нашим прагненням возз'єднатись із Радянською Україною.

— А репресії? Чи знали про них на західноукраїнських землях?

— Звичайно, відголоски про сталінський терор до нас доходили. Однак ми не вірили. Розумієте, ми не могли це прийняти як правду. А вже там, за Збручем, не було гноблення класового, соціального. Власне, того, проти чого ми боролися.

І навіть коли нам заявляли, що ось, мовляв, там гинуть люди, ми вважали, що це провокаційні балачки противників Радянської влади. І повірте, таких, як ми, була більшість. Доказом цього є те, як західні українці зустрічали Червону Армію. Цілими

селами виходили з квітами та хлібом із сіллю.

Але це простий люд. А от багаті... Знаючи, що закінчується їх час, вони скаженіли. Розповідь з цього приводу декілька гірких епізодів. Їх я чула від очевидців.

Коли радянські воїни ступили на прикарпатську землю, в одному із сіл до них звернувся з сумом в голосі селянин: «Чого ж ви так пізно прийшли!». Біля нього лежали накріті простирядом порубані тіла його синів. Їх закатували тільки за те, що вони хотіли зустріти, як визволительку, Червону Армію. Або ще один випадок. По вулиці йшов робітник із червоною стрічкою в петлиці — зустрічати радянське військо. Його побачив пилсудський офіцер. Зрозумівши, що цей чоловік іде назустріч червоному солдату, він вистрелив йому в груди.

— Ви, як я зрозумів, не були серед зустрічаючих?

— На жаль, ні. У той час я тільки поверталась із польської в'язниці у м. Фордані. Туди перед війною пілсудчики зізнали майже всіх жінок полів'язнів. Мета в них була конкретна. Вже відчувались подихи близької війни. А Фордан був біля кордону з Німеччиною. І, знаючи ненависть фашистів до компартії, наші тюремщики підрухували, що ми обов'язково станемо жертвами окупації. Коли почалися бойові дії німецької армії на території Польщі, ми підійшли до старшої наглядачки: мовляв, випустіть з в'язниці, щоб ми воювали за демократичну Польщу.

Однак вона відповіла: «Хай придуть гітлерівці і пу-стять вам кров».

— Олено Якимівно, що являли собою тодішні польські тюрми?

— Для полів'язнів це були справжні катівні. Особливо жорстокістю відзначався персонал Березово-Картузького табору. Над ув'язненими тут знущались як хотіли і як могли. Мій земляк Микола Михайлович Семенчук, який перебував там, розповів, як закатували його товариша-білоруса, члена КПЗУ. Його, побитого до півсмерті, закопали до щию в землю, і там, в страшних муках, сконзав.

На нас, комуністів, смерть чатувала всюди. А вже експлуататори-буржуа ненавиділи тих, хто хотів звільнити народ від панів. Пригадаймо хоча б події 1936 року. Я маю на увазі похорони вбитого поліцейським робітника Козака. Влада не давала поховати його там, де вважали за потрібне його товариші. Коли пролетаріат Львова виїшов на похорон свого активіста, жовніри стріляли по тих, хто ніс труну. Але на місце пораненого ставав інший. Коротше, ми боролись.

І я вважаю, що прихід Радянської Армії допоміг нам завершити нашу класову боротьбу. Що б там не говорили, але той ве-

ресень приніс на західноукраїнські землі волю. Бо ж, по-перше, зникла експлуатація людини людиною. А по-друге, ми перестали бути «хаммами» і «бидлом». І серйозним доказом моїх слів є вже перші кроки Радянської влади на Західній Україні.

У перші ж дні Радянська Україна, інші республіки почали нам надавати активну допомогу. Враховуючи край напружений стан з продовольством в краї, нам поставляли цілі состави з борошном, крупами та іншим. Ну, це, по-рівняно, дрібниці. А вже ж брати-українці, з-за Збруча, представники інших народів почали присилати нам вчителів, інженерів. А вже на той час тут серйозно не вистачало освіти, кваліфікованих економістів, агрономів, інженерів. Почали створюватись нові підприємства, учбові заклади. До речі, прикладом нового творення є й Івано-Франківський ледінститут. І головне — фабрики і землю передали народу.

Сказане вище є фактом, який заперечувати неможливо. І, я думаю, після моєї розповіді вже можна визначити, наскільки підтвердив прагнення простого люду золотий вересень.

Розмову вів О. ОЛЕКСЮК. На фото: О. Я. СИНЮК.

Відкриваємо сторінки героїки

Ідея створення суспільно-політичного клубу «Полум'яні революціонери» зародилась на кафедрі історії КПРС не випадково. А вже непрості, героїчні, часом трагічні долі справжніх революціонерів, тісно пов'язані з долею нашою Вітчизни, були невинно забуті. Зрештою, як і чимало імен діячів міжнародного революційного руху.

Яку мету переслідує новостворений клуб? Перш за все, дати можливість студентській молоді глибше зрозуміти непростий шлях становлення, розвитку і діяльності нашої партії, простежити наступність поколінь, глибше вивчити історію нашої країни, розкрити маловідомі сторони тодішнього буття.

З цією метою клуб планує організувати зустрічі з ветеранами партії, учасниками революційних подій на Прикарпатті, проводити диспути, тематичні вечори. Вважаю, саме таким чином клуб міг би посилити ідейно-виховну роботу в інституті. Тому, сподіваюсь, «Полум'яні революціонери» виконуватимуть не тільки пізнавальні функції, а й, в першу чергу, виховні.

Першою віхою в діяльності нашого клубу була підготовка зустрічі з ветераном партії Оленою Якимівною Синюк. Вона була присвячена 50-річчю возз'єднання західноукраїнських земель з Радянською Україною. Далі на меті у нас є проведення ще ряду заходів, присвячених 50-річчю.

Л. КИСЕЛЬОВА.
Доцент кафедри історії КПРС.

ПРОФСПІЛКОВЕ ЖИТТЯ

Кого оберемо?

У минулому номері нашої газети ми надрукували список кандидатів до профкому працівників інституту. А сьогодні надаємо слово студентам, викладачам. Яка їх думка про людей, «за» чи «проти» яких голосуватимуть 4 жовтня?

С. В. ДОМБРОВСЬКИЙ, завідувач кафедри педагогіки і методики початкового навчання:

— Насамперед хочу сказати, що попередній склад профкому запропоновано вдало. Відчувається, що він серйозно продуманий. Тут і викладачі, і працівники, і обслуговуючий персонал. Це люди із достатнім стажем, які добре себе зарекомендували і у навчальній, і в господарській роботі.

Наприклад, Микола Васильович Кугутяк, доцент кафедри історії СРСР і УРСР. Він не тільки уміло працює зі студентами, читає лекції для учителів міста і області, але й досконало знає партійну і профспілкову роботу. Багато сил віддає нашій експериментальній школі № 23. Хороший організатор. Так що, думаю, його можна висувати і на посаду голови профкому.

Хочу сказати і про Лілію Василівну Борисевич, завідувачку кабінетом етики і естетики, яка чудово знає профспілкову роботу, є не просто організатором культурно-масових заходів, але й їх активним учасником.

О. Д. ДІДИК, лаборант кафедри філософії і наукового комунізму:

— У списку людей, яких ми обиратимемо у профком, є одне — відоме кожному в інституті. Це Іван Антонович Климишин, про-

фесор кафедри фізики. Авторитетна і дуже хороша людина. Але не слід забувати, що це і зайнята людина, яка і без профкому має досить навантажень, має великий курс лекцій і в інституті, і в місті, і по області, веде наукову роботу. Так що, відверто кажучи, Івану Антоновичу можна буде тільки поспівчувати, коли на його плечі ляже ще й тягар профспілкової роботи. Зрештою, і нам час переглянути таке своє ставлення до людей, а не / користуватись принципом «хто везе, на тому й їдуть».

ТЕТЯНА ПЕТРОВА, студентка V курсу фізико-математичного факультету:

— Якби я голосувала на цих зборах, то обов'язково за Марка Ауновича Рувінського, доцента кафедри фізики. Це відповідальна людина, яка користується авторитетом як серед викладачів, так і серед студентів. А головне, має хорошу рису: коли ставить собі якусь мету, то обов'язково її досягне.

Думку Тетяни продовжила її однокурсниця ІРИНА ГАРАСИМКО:

— Як на мене. Марк Аунович — це саме та людина, яка потрібна у профкомі: чесна, точна у всьому, людина. Якщо його оберуть, бажаємо йому успіхів і недалі так прислухатися до оточуючих, розуміти їх, як і зараз.

Студенти-історики пам'ятають гарячі суперечки, що виникали під час засідань політично-дискусійного клубу «Альтернатива». Через те з таким нетерпінням чекали зустрічі у клубі в новому навчальному році. Тема першого засідання звучала так: «1939 рік: історія, уроки, альтернативи». Своєю актуальністю вона привернула увагу не лише третьо- і четвертокурсників, постійних членів клубу. Взяти участь у дискусії прийшли й студенти п'ятого і першого курсів, а також чимало наших викладачів: професор О. Ю. Карпенко, доценти В. О. Духніч, Г. Й. Хенегар, старший викладач І. В. Пенздей, що нам особливо приємно.

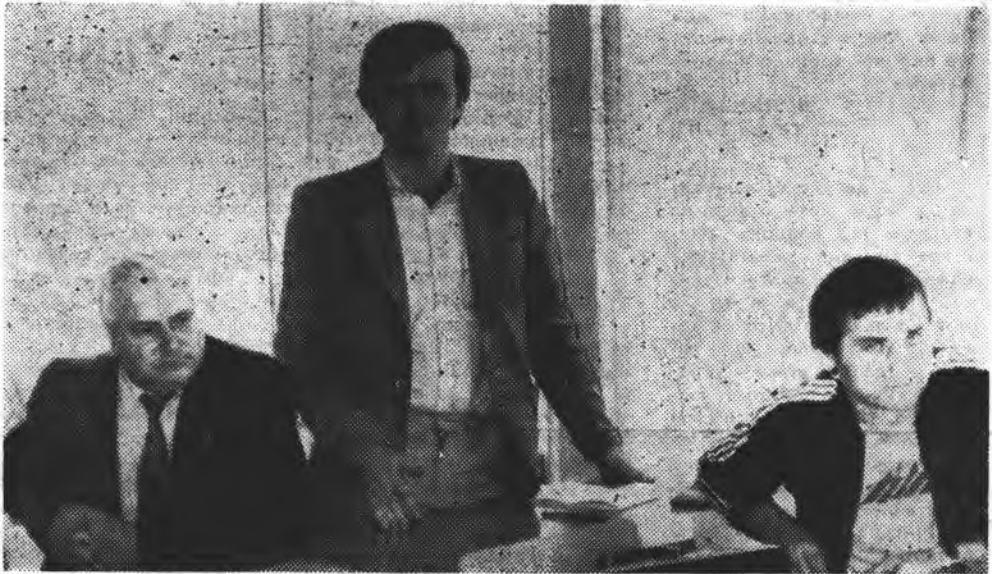
Розмову розпочав четвертокурсник Олег Жерноклєєв, який виступив з повідомленням про події 1939 року, зокрема, про підписання радянсько-німецького договору. Його розповідь була побудована на великому фактичному та документальному матеріалі, використанні публікацій прибалтійської преси тощо і дала поштовх до гострої полеміки, в якій взяли участь майже всі присутні.

І. СОЛЯР.

Студент IV курсу історичного факультету.

На знімках: дискусію п'ятикурсник Микола ГЛАДКИЙ (фото зліва); свою точку зору відстоює першокурсник Іван КУЗЮК (фото внизу). Фото В. Боб'яка.

Дискутує «Альтернатива»

Новинки літератури

Фонд інститутської бібліотеки поповнився такою літературою:

1. Звиглянич В. А. Научное познание как культурно-исторический процесс. К., Наукова думка, 1989.

2. Симонов П. В., Ершов П. М., Вяземский Ю. П. Происхождение духовности. — М., Наука, 1989.

3. Журавлев А. П. Язык и компьютер. — М., Просвещение, 1989.

4. Завражнова С. И. Системное описание лексикона: Методические указания к спецкурсу по лексической семантике. — М., 1985.

5. Карпова О. М. Словари языка писателей. — М., Изд-во МПИ, 1989.

6. Предложение и его структура в языке. — М., 1986.

3 історії:

7. Сокровища сарматских вождей и древние города Поволжья — М., Наука, 1989 р.

8. Гордон Л. А., Клопов Э. В. Что это было? Размышления о предпосылках и итогах того, что случилось с нами в 30—40-е годы. — М., Политиздат, 1989.

9. Тит Ливий. История Рима от основания города, т. I. — М., Наука, 1989

10. Минаева Н. В. Правительственный конституционализм и передовое общественное мнение России в начале XIX века. — Саратов, 1982.

У типовій програмі курсу історії КПРС (проект) для всіх факультетів і вузів є IV тема, яка називається «Більшовицька партія — організатор перших революційних перетворень і захисту завоювань Жовтня. Створення Комуністичного Інтернаціоналу (жовтень 1917—1920 рр.)».

Отже, у цьому навчальному році вперше в курсі історії партії передбачається глибоке вивчення історії Комінтерну. Оскільки в старій історичній та історико-партійній літературі діяльність Комінтерну висвітлювалась не завжди об'єктивно і правдиво, а нова література поки що відсутня, то автор цього матеріалу намагається надати певну допомогу студентам у вивченні історії та діяльності Комуністичного Інтернаціоналу.

Комуністичний Інтернаціонал (Комінтерн, III Інтернаціонал) — міжнародна революційна пролетарська організація, що об'єднувала всі компартії світу і здійснювала загальне керівництво світовим комуністичним рухом, розробляла основні принципи його стратегії і тактики, діяла з 1919 по 1943 роки.

Організаційною основою Комінтерну були принципи демократичного централізму. Найвищим органом був конгрес. У період між конгресами керівництво секціями Комінтерну (компартіями окремих країн) здійснював обраний конгресом Виконавчий Комітет Комінтерну (ВККІ).

Заснування і діяльність Комінтерну нерозривно пов'язані з іменем В. І. Леніна.

Комінтерн був історичним спадкоємцем революційних традицій Першого Інтернаціоналу і взяв усе те позитивне, що було в традиції і діяльності Другого Інтернаціоналу, рішуче відкинувши його опортунізм.

Діяльність Комуністичного Інтернаціоналу проходила після перемоги Великої Жовтневої соціалістичної революції, в умовах першого етапу загальної кризи капіталізму, коли марксизм-ленінізм переміг реформізм.

Перший (установчий) конгрес Комінтерну відбувся 2—6 березня 1919 р. Він проходив під безпосереднім керівництвом В. І. Леніна. Відбувся конгрес у надзвичайно важких умовах громадянської війни, іноземної інтервенції, економічної блокади молодого Радянського республіки. В його роботі взяли участь 52 делегати від 35 пролетарських організацій і груп, в т. ч. і представники КП(б)У — С. І. Гопнер та М. О. Скрипник.

Серед засновників Комінтерну, крім В. І. Леніна, були М. І. Бухарін, Г. Е. Зінов'єв, О. Куусінен, Ф. Платен, Х. Раковський, І. С. Уншлихт, Г. В. Чичерін та інші.

І конгрес прийняв тези В. І. Леніна «Про буржуазну демократію і диктатуру пролетаріату», які стали найважливішим програмним документом усього міжнародного комуністичного руху. Прийнятий конгресом Маніфест закликав міжнародний пролетаріат до рішучої боротьби за пролетарську диктатуру. Разом з тим Маніфест був прояснений надмірним оптимізмом по відношенню до швидкого краху капіталістичного ладу, переоцінки ступеню готовності пролетаріату до вирішальної боротьби. Неправильно стверджувалося про те, що соціал-реформістські лідери майже втрачили колишній авторитет, серед робітничого класу, що остаточно підірвана ідея угоди з буржуазією. Це було забігання вперед, коли бажане видавалося за дійсне.

Резолюції конгресу перелічували темпи революційного прозріння мас, ставили завдання прискорити перемогу соціалістичної революції у всьому світі. В дійсності ж хід світового революційного про-

цесу виявився більш складним і суперечливим. Робітничий клас Західної Європи підтримував трудящих Росії і не дозволяв світовій буржуазії придумати пролетарську революцію. Однак він був не спроможний і не готовий розповсюдити революції на свої країни.

II конгрес Комінтерну проходив у липні-серпні 1920 р., під час польсько-радянської війни, коли частини Червоної Армії підходили до Варшави. В цих

А. ЧОРНИЙ.

Доцент кафедри історії КПРС.

умовах конгрес намалював рожеву перспективу революційних подій. В цілому ж II конгрес ухвалив Статут Комінтерну та умови прийому до нього (21 умова), написані В. І. Леніним. Найважливіші з них — визнання диктатури пролетаріату і необхідність боротьби за неї, повний розрив з реформізмом і центризмом, допомога соціалістичним республікам у боротьбі з контрреволюцією, підтримка національно-визвольного руху тощо. Двадцять одна умова організаційно згуртувала і ідейно зміцнила робітничі та комуністичні партії.

III Конгрес обговорив також ленінський «Первісний начерк тез з національного і колоніального питань», який став наріжним каменем антиімперіалістичної політики Комінтерну і зберігає актуальність і в наші дні.

III Конгрес Комінтерну (22. 06. — 12. 07. 1921 р.) засудив «лівий» авантюризм, особливо підкреслив важливість постійної роботи компартій в масах, боротьби за завоювання більшості робітничого класу на основі тактики єдиного фронту. Відомо, що на рубежі 1920—1921 років обстановка у світі докорінно змінилась. Радянська республіка зміцніла, була одержана перемога над внутрішньою контрреволюцією та іноземними інтервентами. І в той же час революційні виступи пролетаріату, масовий рух у країнах Заходу і Сходу пішли на спад. Тому III конгрес, як і наступний IV, зайнявся переглядом тактики і розробкою нового стратегічного курсу стосовно до нових умов. В центрі уваги IV конгресу (5. 11. — 5. 12. 1922 р.) були питання боротьби за єдність робітничого руху, здійснення тактики єдиного робітничого фронту. Конгрес заслухав доповідь В. І. Леніна «П'ять років російської революції і перспективи світової революції».

Після гострої полеміки з лівацькими елементами конгрес прийняв ленінську ідею про робітничий або робітничо-селянський уряд як перехідної форми боротьби за диктатуру про-

летаріату. Ця ідея протистояла намаганням соціал-реформістів створювати коаліційні разом з буржуазією (і в її інтересах) уряди. Ідея робітничого уряду як засобу здійснення соціалістичної революції була важливим внеском у розвиток стратегії комуністичного руху, у розробку і поглиблення політики єдиного фронту.

У 1923 році закінчився період революційного піднесення. У 1924—1928 рр. частково стабілізувався капіталізм. Невдача прямого штурму буржуазних режимів обумовила перехід до сповільненого розвитку революційного процесу в Європі. Капіталістична економіка вступила у фазу піднесення. Відбувалася технічна реконструкція промисловості, росла продуктивність праці. Значні прощарки трудящих домоглися деякого підвищення заробітної плати. Цьому сприяла соціалістична революція

їх і на загострення боротьби проти соціал-демократичних партій під закликом «клас проти класу», розглядаючи соціал-демократів лише як виразників інтересів буржуазії і навіть «близнюків» фашизму, а лівих соціалістів як найбільш небезпечних ворогів, що завдало непоправної шкоди робітничому рухові.

Конгрес вказав на неминучість буржуазно-демократичного етапу для революційного руху в колоніях і зобов'язав компартії країн-метрополій активно підтримувати його. Разом з тим конгрес вимагав уникати блокування з місцевою буржуазією, частина якої брала участь у національно-визвольному впливі серед різних прошарків населення, включаючи і робітничий клас. Такий підхід послабляв національно-визвольний рух.

Значення VI конгресу полягало перш за все в тому,

Фінляндії, Югославії, Іраку, Індії та ряду інших країн. Особливо постраждала комуністична партія Польщі (КПП) та її складові частини: Комуністична партія Західної України (КПЗУ) і Комуністична партія Західної Білорусії (КПЗБ).

У 1937 р. на території СРСР було п'ять тисяч польських комуністів, головним чином керівники та активісти КПП. В орбіту нової хвилі сталінських репресій польські комуністи потрапили одними з перших і тому число жертв у їхніх рядах було дуже великим. Весною і влітку 1937 р. були заарештовані і невдовзі загинули засновники, теоретики і керівники КПП А. Варський, М. Кошуща (В. Костишева), М. Щоріць (Х. Валецький), В. Штейн (А. Краєвський), Генеральний секретар ЦК КПП Ю. Лещинський (Леньський) та багато інших.

Політбюро ЦК КПП у той час знаходилося в Парижі. Його члени були викликані в Москву і відразу ж заарештовані. Інших керівних діячів партії під різними приводами викликали із республіканської Іспанії, Праги і Варшави. Вони теж були репресовані.

Органами НКВС заарештовані і керівники компартій Західної України та Західної Білорусії — Р. Д. Вольф, І. К. Логінович, М. С. Майський, Н. П. Масловський та інші.

Влітку 1938 р., коли у Польщі почалося піднесення антифашистського руху, Виконком Комінтерну прийняв рішення про розпуск КПП разом з її складовими частинами — КПЗУ і КПЗБ. Як пізніше встановлено, цей розпуск був необгрунтованим, побудованим на сфабрикованих провокаціях величезної шкоди революційному рухові. У лютому 1956 р. з КПП зняті наклепницькі обвинувачення. Репресовані члени були реабілітовані, але більшість з них — померло.

Деморалізований терором, Комінтерн не зміг здійснювати самостійну політику напередодні другої світової війни. Підписання радянсько-німецького пакту про ненапад 23 серпня 1939 р. викликало розгубленість в рядах компартій країн Європи, однак не викликало ніякої реакції з боку ВККІ. Тактичні міркування уряду СРСР — не давати можливості Гітлеру знайти якийсь привід для порушення пакту 1939 р. — відбилися і на політиці Комінтерну. Він послаблює критику фашизму і спрямовує її проти англо-французького імперіалізму. Помилковою була оцінка Комінтерном другої світової війни як імперіалістичної з обох сторін, яка не враховувала антифашистських, національно-визвольних тенденцій. Від цих оцінок Комінтерн відходить лише з початком агресії гітлерівської Німеччини проти СРСР.

Наприкінці 30-х років комуністичний рух переріс рамки Комінтерну. Компартії, які повсюдно очолювали антифашистський рух Опору, на практиці довели свою самостійність, здатність бути в авангарді боротьби трудящих мас, що і обумовило в основному розпуск Комінтерну в червні 1943 р.

Не дивлячись на серйозні недоліки і помилки, Комінтерн має історичні заслуги у створенні і зміцненні компартій, вихованні ідейно переконаних, мужніх, глибоко відданих справі робітничого класу борців, у згуртуванні революційних, демократичних сил у боротьбі за інтереси трудящих, мир і демократію.

Вітаємо ювіляра

27 вересня виповнюється 65 років доценту кафедри української літератури Володимирові Теодоровичу Полекові. Закінчивши Львівський університет ім. І. Франка, В. Т. Полек спочатку працював бібліографом (став фактично організатором відділу бібліографії), а згодом на кафедрі української літератури нашого педінституту, де читав курси давньої української літератури, історію української літературної критики (вперше розробив цей курс, бо тільки у кінці 1988 р. появилася перший підручник), а також античну літературу, епохи середньовіччя та Відродження, зарубіжну літературу XVII — XVIII ст., веде спецсеминари, керує дипломними роботами. Гуртком міжлітературних зв'язків.

Уже під час навчання в університеті В. Т. Полек проявив нахил до наукової роботи, досліджень мовознавчих чи зовсім не відомих літературних явищ і проблем. Тоді ж він захопився пошуковою роботою у львівських архівах і наукових бібліотеках, опрацювавши дореволюційної періодику, що розкрило перед дослідником нові творчі горизонти. Для того, щоб вести таку роботу, необхідно було знання мов і В. Т. Полек володіє польською і чеською, слабше знає німецьку, англійську, латинську. Почавши друкуватися у 1959 р., дослідник опублікував у різних збірниках і журналах до 300 статей, 20 брошур, має майже 650 статей у республіканських та обласних газетах. Можна тільки пошкодувати, що автор не зібрав їх і не видав в окремих тематичних книжках.

У 1974 р. В. Т. Полек успішно захистив кандидатську дисертацію «Творчість І. П. Котляревського у зв'язках української та зарубіжної літератури», на численних прикладах показавши, як за рубежем високо оцінюють творчість автора «Енеїди». А ще у творчому доробку доцента — дослідження про рецепцію творчості Г. Квітки-Основ'яненка, Лесі Українки, М. Бажана, І. Кочерги, О. Корнійчука та інших майстрів українського слова у різних країнах світу. Окрім цього, «Українська література у польських перекладах і критиці», що незабаром з'явиться у друці.

Ще одне цікаве захоплення В. Т. Полека — бібліографія. У доробку науковця — бібліографічні покажчики «Мерко Черемшина», «Іван Франко і Прикарпаття», «Михайло Бринський», «Етель-Ліліан Войнич і Україна», «Композитор Кос-Анатольський», «Івано-Франківська обласна письменницька організація» та ін. Отож не випадково В. Т. Полек — один з авторів «Української Літературної Енциклопедії», активний учасник міжнародних (IX з'їзд славістів), всесоюзних, республіканських конференцій.

Коллектив кафедри української літератури бажає ювілярові творчої наснаги у подальшій науковій, пошуковій роботі, сонячних днів, доброго здоров'я.

До цих привітань приєднується й колектив редакції багатотиражної газети і бажає Володимирові Теодоровичу, активному дописувачу газети, нових публікацій, миру і добра.

3 історії Комінтерну

в Росії (капіталісти зрозуміли, що спільність може прискорити те, що відбулося в Росії). Крім того, стабілізуючим фактором системи капіталізму була політика соціал-демократичних партій, які, зміцнивши свої позиції, стали проводити політику класового співробітництва з буржуазією.

Нова обстановка вимагала від Комінтерну уточнення найбільш чітких завдань і перспектив. У конгресі (17. 06. — 8. 08. 1924 р.), який зібрався вперше без В. І. Леніна, відчувалася величезна втрата великого теоретика і практика революції. Конгрес намагався продовжити лінію III та IV конгресів. Але під впливом сильного тиску «лівих» він прийняв ряд формулювань, які означали відхід від ленінських ідей і принципів. Зокрема, була відхилена теза про те, що настає період стабілізації капіталізму у світі. Акцент робився на суперечностях капіталізму, які, мовляв, неминуче і скоро приведуть до нового революційного піднесення.

У конгресі приділи велику увагу боротьбі українців Буковини, Галичини, Закарпаття за національне визволення, проголосив лозунг возз'єднання Північної Буковини, Східної Галичини і Закарпаття з Радянською Україною.

Влітку 1928 р. відбувся VI конгрес Комінтерну, який розглянув актуальні проблеми міжнародної становища, зростання небезпеки імперіалістичних війн, а також питання революційного руху в колоніях і залежних країнах, прийняв програму і Статут Комінтерну. Документи ці підготував член Президії ВККІ, керівник делегації ВКП(б), фактичний керівник Комінтерну на той час М. І. Бухарін. Однак документи в ході обговорення були скореговані в бік «лівізму».

На рішеннях конгресу значною мірою позначилися настанови Й. В. Сталіна, який все активніше втручався в роботу Комінтерну. Ці настанови носили сектантсько-догматичний характер.

Закликаючи партії посилювати роботу в профспілках, поліпшити агітацію серед трудящих, конгрес націвав

що на ньому була прийнята програма Комінтерну. Вона містила в собі окремі сектантські положення, однак вона правильно вказувала на нерівномірний перехід до соціалізму країн з різним рівнем розвитку.

Прихід фашизму до влади у Німеччині (1933 р.), загроза його розповсюдження в світі, активізація антифашистської боротьби багатьох компартій докорінно змінили ситуацію, яка вимагала у свою чергу рішучого повороту у стратегії і тактиці Комінтерну. VII конгрес (25. 07. — 25. 08. 1935 р.) розкрив класову природу фашизму, визначив завдання компартій у зв'язку з підготовкою імперіалістами нової світової війни, висунув діючу програму згуртування всіх миролюбивих демократичних сил в антифашистському народному фронті.

Положення про відвернення війни шляхом придушення фашизму, широко залучення демократичних сил і навіть за допомогою підтримки робітничим класом буржуазних урядів на випадок фашистської агресії — усе це являло собою нове слово в політиці комуністів.

Документи VII конгресу мали революційний, догматичний характер. Однак вони були прийняті під пресом все більш міцніючого культу особи Сталіна. Наприкінці 20-х та на початку 30-х років Й. В. Сталін та В. М. Молотов почали відігравати у Комінтерні ведучу, але негативну роль. Апарат, керівництво ВККІ відчували з їхнього боку постійний жорстокий контроль. Широко демократичні дискусії, які велись при В. І. Леніні, згортали, перетворювалися у келійні обговорення. Ленінські методи терпеливого переконання і виховання тих, хто помилявся, змінилися акціями примусу, погроз, відлучення, наклеювання ярликів.

У 1936 році розпочалася хвиля терору проти кадрів Комінтерну, його партій, масових організацій. Жертвами сталінських репресій стали керівники комуністичних партій Австрії, Угорщини, Німеччини, Італії, Латвії, Литви, Естонії, Румунії, мир і демократію.

Продовження.

Початок у № 28.

На південній околиці обласного центру, біля аеропорту, що на розі вулиць Дадугіна і Косіора, знаходиться своєрідний заповідник революційної слави сім'ї Майданських. Тут з довоєнних років збереглися дві будівлі, які пов'язані з життям і революційною діяльністю відомих на

гом багатьох років комуністи і комсомольці села були тісно зв'язані із Станіславським ОК КПЗУ, ОК КСМЗУ та організаціями навколишніх сіл і навіть повітів. У 30-х роках у селі був створений районний комітет КПЗУ і КСМЗУ. Брати Майданські були найбільш активними учасниками підпілля, за свою діяльність просиділи у польсь-

● ДО 50-РІЧЧЯ ВОЗЗ'ЄДНАННЯ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ З РАДЯНСЬКОЮ УКРАЇНОЮ

лого, коли нас кидали в тюрми за революційну діяльність, примушували спати на холодному бетоні, били гумовими палицями, залізними ключами, чобітьми, кулаками. Не один раз після катування відливали і знову били, вимагаючи стати провокатором. Усі ці знущання ми терпі-

здатні гестапівці під орудою шефа Ганса Крігера. 21 грудня 1941 року братів розстріляли. Щодо фронтової долі Петра і Степана, то з архіву Міністерства оборони СРСР у 1967 р. надійшло повідомлення, що рядові Майданський Петро і Майданський Степан пропали

Жива пам'ять про героїв

Прикарпатті братів Майданських. Ці об'єкти також включено до всесоюзного автобусного туристичного маршруту, що пролягає з Івано-Франківська до Яремчі.

Великий внесок у справу розвитку революційного руху у Прикарпатті зробили брати Петро, Дмитро і Василь Майданські, уродженці с. Опришівці Станіславського повіту. Завдяки їх багаторічній революційній діяльності кількість організацій КПЗУ та КСМЗУ в повіті і навіть у воеводстві зростає. Значно зміцніла на початку 30-х років й організація КПЗУ в селі Опришівці, яка була заснована ще у 1919 р., а у 1928 р. Петро Майданський створює тут комсомольський осередок.

Надзвичайно різноманітний календар боротьби братів Майданських. Необхідно відзначити, що протя-

гом катівнях 4197 днів, а Петро був в'язнем концтабору Береза Картузька.

У вересні 1939 року, відразу ж після возз'єднання, вся родина Майданських активно включилася в соціалістичні перетворення. Петро і Дмитро були обрані депутатами Українських Народних Зборів у Львові. Здійснилася мрія Петра: він вступив на навчання до Станіславського вчительського інституту на історичний факультет. Дмитро був призначений на відповідальну роботу в Станіславський відділ міліції, а Василь — завідуючим кадрів Станіславської міськради. З початком війни п'ятеро братів добровольцями пішли на фронт. 27 червня 1941 року Василь Майданський писав у молодіжній обласній газеті «Більшовицька молодь»: «Не можна навіть уявити, що може повернутися той жах мину-

ли, мужньо переносили тому, що у нас була любов до рідного народу, надія на швидкий час розплати з панамі і націоналістичними посіпаками.

І тепер гітлерівська згряга хоче повернути тюрми, терор і знущання, хоче відібрати в нас найдорожче, те квітуче життя, яке дав нам великий радянський народ, звільнивши від ярма польської шляхти.

Але цього не буде! Від імені всіх братів я запевняю, що ми не шкодуємо життя, будемо віддано захищати любиму Батьківщину. В цій війні фашизм знайде собі могилу».

Дмитро і Василь потрапили в оточення і опинилися в таборі для військовополонених, звідки їм вдалося вирватися додому. Але тут вони були заарештовані і кинути в гестапівську тюрму. Брати стійко винесли всі тортури, на які були

безвісти у жовтні 1944 р. Як склалися їх долі — невідомо й досі.

Напередодні 50-річчя ВЛКСМ 20 жовтня 1968 р. у школі № 6 м. Івано-Франківська відбулося урочисте відкриття меморіальної дошки та музею братів Майданських. На мармурі викарбувані слова: «В цьому будинку в 20-х роках вчилися активні учасники революційного руху на Прикарпатті Петро, Дмитро і Василь Майданські».

16 травня 1980 р. на фасаді головного корпусу педагогічного інституту імені В. Стефаніки встановлено художньо-меморіальну дошку на честь члена ЦК КПЗУ, колишнього студента інституту, депутата Народних Зборів Петра Майданського. (Див. фото).

Б. ГАВРИЛІВ,
Завідуючий народним музеєм освіти.
(Далі буде).

ЯК ПОПЕРЕДИТИ ПАРАЗИТОРНІ ЗАХВОРЮВАННЯ У ДІТЕЙ

До нас у редакцію вже не раз звертались із проханням розповісти на сторінках газети про паразитарні захворювання у дітей. Адже стосується ця тема й педагогів, від умілої профілактики яких залежить попередження цих захворювань у малюків.

Розкажіть про це студентам погодився професор кафедри природничих і математичних дисциплін Б. В. ГРИЦУЛЯК.

ВНАСЛІДОК послаблення як та землі, з бездомними кішками та собаками, вживаючи немиті фрукти та овочі, ягоди, діти легко заражаються глистами. Деякими видами глистів можна заразитися, споживаючи непроварене чи неспорожене м'ясо або рибу.

Поселяючись в організмі дитини, глисти завдають їй великої шкоди, бо живляться кров'ю та соками тканин або перетравленою в кишечнику їжею. Крім цього, продукти життєдіяльності і розпаду гельмінтів, що паразитують в організмі дитини, є для неї токсичними. Вони подразнюють, насамперед, нервову систему, тому діти стають неуважними, дратливими, знижується пам'ять, стає неспокійним сон, з'являється фоліевий біль, корчі та нервові напади. Токсична дія гельмінтів на організм дитини виражається також пригніченням секреторної і моторної функції травлення. Нерідко при гельмінтозах у дитини виникають алергічні реакції, що супроводжуються кропивницею, свербінням шкіри тощо.

Серед гельмінтів у дітей найбільш поширеним є аскаридоз, на долю якого припадає 82 проценти. Збудником хвороби є круглий, біло-жовтого кольору черв — аскарида, довжиною тіла 25—30 см. Паразитують аскариди в тонкій кишці. Вона фіксується там, згорнувшись кільцем, і упираючись в стінку, виділяє протягом доби понад 240 тисяч яєць. У кишечнику із дозрілого яйця виходить личинка, яка

через стінку кишки проникає в кровоносні судини і разом з кров'ю виноситься в легені. Розірвавши стінку кровоносних капілярів, вона виходить у просвіт альвеол і бронхів. У цей час у дитини може з'явитися кашель, бронхіт, дрібновогнецева пневмонія, кропивниця. З бронхів личинки потрапляють у глотку і разом зі слиною та їжею проковтуються, потрапляють до кишечника, де протягом 75—90 днів виростають до розмірів дорослої аскариди. Живе аскарида в організмі до одного року, після чого гине і відділяється з випороженнями. Іноді аскариди можуть викликати непрохідність кишечника, перфоративний апендицит, закупорку дихальних шляхів.

На другому місці серед гельмінтозів у дітей знаходиться ентеробіоз, збудником якого є гострики — маленькі, до одного сантиметра довжиною, білого кольору черв'ячки, котрі сотнями паразитують в кишечнику. Самки гостриків, переважно вночі, вивозають з анального отвору і довкола нього, в складках шкіри, відкладають безліч яєць. Останні швидко, протягом п'яти-шести годин визрівають. Повзуючи в ділянці заднього проходу і зовнішніх статевих органів (у дівчаток), гострики спричиняють сильне свербіння, до заважає дитині спокійно заснути. Внаслідок розчирювання згаданих місць, в них розвивається запальний процес, а з брудними руками яйця гостриків заносяться в рот, при цьому має місце автоінвазія (повторне зараження). Тривалість життя гостриків 30 днів. Джерелом ентеробіозу є хвора дитина, що виділяє яйця гостриків, котрі з продуктами харчування, запиленими

повітрям, через іграшки потрапляють в шлунково-кишковий тракт.

Найбільш характерним проявом ентеробіозу є сильне свербіння шкіри в ділянці заднього проходу, переважно вночі. А також болі в животі, поганий апетит, проноси, головний біль, безсоння.

Рідше у дітей зустрічаються плоскі черви. До них належать бічний та свиначий ціп'яки, довжиною тіла від двох до восьми метрів. Задні членки тіла цих глистів містять багато яєць. Після їх дозрівання членки відриваються і відлітають назавні. Разом з водою, травою чи сіном яйця можуть потрапити в організм великої рогатої худоби або свиней.

У шлунку тварин з яєць виходять зародки, які проникають у кров і з нею заносяться у м'язи тварин. Там із зародків утворюються личинки. З'їдаючи не до сити проварене або просмажене м'ясо, дитина заражається ціп'яком. У кишечнику із личинки через два місяці визріває зрілий ціп'як, який своїми присосками на головному кінці тіла прикріплюється до стінки кишки.

Небезпечними для дитини є ехінококи — дрібні глисти, що живуть у кишечнику собаки. Коли дитина грається або доглядає пса, на шерсті якого є яйця ехінококів, останні можуть потрапити їй на руки, а потім і до рота. В організмі дитини з яйця виходить зародок, який проникає через стінку кишки в кров і заноситься в будь-який орган, найчастіше печінку чи легені. В цих органах розвиваються великих розмірів ехінококові пухири, що тиснуть на оточуючі тканини і порушують їх нормальну

діяльність. У справі запобігання розповсюдження гельмінтозів серед дітей першочергова роль поряд з батьками належить вихователям дитячих дошкільних закладів та вчителям молодших класів. Вони не тільки привчають дітей до елементарних правил особистої гігієни (миття рук перед їдою і після кожного відвідування туалету), а й стежать за тим, щоб у дітей були коротко обстрижені нігті, під якими скупчуються бруд та яйця глистів. Діти мають знати, що овочі, фрукти та ягоди перед вживанням треба старанно мити в проточній воді, а в дитячих колективах, крім того, їх необхідно обливати окропом, що призводить до швидкої загибелі яєць глистів. Приміщення, майданчики, пісочниці необхідно утримувати в чистоті.

Щоб запобігти захворюванню дітей, спричиняваному ціп'яками, м'ясо треба добре проварювати чи просмажувати. А щоб дитина не захворіла ехінококом, необхідно стежити, щоб вона після гри з собакою добре вимила руки. Не дозволяти контактувати малюкам з бездомними тваринами.

Під час лікування дітей від гостриків у цілодобових дитячих закладах необхідне відмивання їх теплою водою з милом вранці і на ніч. Міняти і кип'ятити постільну білизну, прасувати гарячою праскою одяг, робити вологе прибирання приміщень. На ніч дитину слід одягнути в глухі штани, котрі вранці треба пом'якшити або випрасувати. Треба пам'ятати, що легше попередити паразитарне захворювання у дитини, ніж його лікувати.

Сторит

На старті багатоборці

У місті Черкаси змаганнями з багатоборства комплексу ГПО стартувала XVII спартакіада педагогічних вузів України. На цей раз збірна команда нашого інституту була укомплектована спортсменами фізико-математичного і художньо-графічного факультетів. Захопивши лідерство з першого дня змагань, вона зайняла перше загальнокомандне місце. Друге — посіли спортсмени Ровенського педінституту, а студенти з Умані зайняли третю сходинку п'єдесталу пошани.

Чемпіонами змагань стали Р. Тербушко, О. Кучер, О. Панасюк (худграф), О. Покидко, А. Файчак, і Н. Федорчук (фізмат).

Спартакіада педвузів України продовжується. Попереду старту легкоатлетів, пловців, тенісистів та спортсменів-ігровиків.

П. НЕСТЕРУК,
Старший викладач кафедри фізвиховання.

ОГОЛОШЕННЯ

Рада Народного музею освіти Прикарпаття та студентський клуб запрошують студентів I — II курсів інституту для навчання на 1-й курс народного університету пропаганди пам'яток історії та культури (2 роки навчання). Одночасно за програмою факультету громадських професій Ви отримуєте диплом про набуту кваліфікацію організатора краєзнавчої і музейної справи в школі.

Із заявами звертатися особисто до 1 жовтня ц. р. в музей освіти (головний корпус, кімната № 203).